

# REGÉLŐ.

PESTEN vasárnap october 11<sup>kén</sup> 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. A szerkesztői hivatalban évnegyedenként 's képek nélkül is válthatni példányt. A folyóiratnak egy száma, vagy képe 12 kr. p. p.

## ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

E s z t e r g o m. *(Folytatás.)*

Esztergom ostromlata és elfoglalása közben Bocskay István erdélyi fejdelem hajdúji a' Törökök és Tatárok társaságában nemcsak magyar országot, hanem Ausztriát 's morva országot is kegyetlenül pusztíták 's égeték. Homonnai Bálint Érsekujvárat és Nógrádot Bocskay számára, más várakat pedig a' Törökök — tett fogadásaik ellen — a' fényes ottomani porta részére foglalák-el. Nemmel jó lelkű honfiak a' végső veszedelemre hanyatló hazának békességet szerezni akarván, Illésházy István közbenjárására előbb fegyverszünet — később pedig 1606. esztendei nov. 11-kén az ugy nevezett zsitvatoroki békesség kötöttet, mellynek 16-ik cikkelyében határoztatott: hogy Esztergom várához csak azon helységek tartozzanak, mellyeket a' keresztények 1595-iki elfoglalásakor birtak, 's ezeken fölül mások a' hódulásra ne kényszeríttessenek.

Igy nyögött Esztergom közel 80 esztendeig a' pogány Törökök igája alatt, kiknek biztos menedékhely gyanánt tevé szolgálatját. Itt összeszedett csapatjaikkal innét indultak többnyire ellenségeket megálázni, vagy csak apróbb zsákmánylásait véghez vinni. Voltak ugyan több érdemes honfiak, kik Esztergom elvesztését sajnálták, sőt többen azt visszavenni is iparkodtak. Igy 1663-dik tavaszon minden erejéből háborúra készülvén I-ső Leopold császár, midőn a' török sereg augusztus elején Esztergomhoz érkezik, 's tüstént néhány csoport a' Dunán átevez, gróf Forgács Ádám érsekujvári főigazgató 's a' bányavárosok fő kapitánya megértvén, hogy nem igen nagy számmal volnának, a' hidat pedig az átmenetelre csak néhány nap mulva készíthetnék-el, megtámadásukra legjobb alkalmat vélvén, a' hirtelen összeszedett Nyitra, Trencsin, Arva és Turóc vármegyei nemességgel, az ujbáti örlovagokkal, 's gyalogságának nagyobb részével, és néhány kisebb ágyúkkal tulajdon kormányzása alatt aug. 7-én éjjel rájok ütött; de azoktól Párkány-nál megzsolasztatott. Melly véletlen győzedelme után a' török fővezér Érsekujvárhoz szállított egész seregével kegyes föltételek alatt

azt szeptember 25-kén bevette, honnét ismét octoberban, Érsekújvár falait kijavíttatván és megerősíttetvén, a' Tatárokat Esztergomba küldé, 's maga a' fővezér is ide — mint téli szállására — visszatért. Ugyan ezen idő közben a' fővezér által Érsekújvárból Nyitra, Nógrád, Léva, és más várak ostromlására küldött Törökök által több károk tétettek magyar országban; ámbár a' Magyaroktól imitt amott derék csapásokat kaptak is, főkép Zrinyi Miklós és Péter hős testvérek által. Így történt Esztergomnál szeptember 23-kán. Midőn t. i. a' fővezér minden erejével Újvárt legkeményebben ostromlá, a' Komáromiak megértvén, hogy Esztergomból 1500 Török Nógrád felé ment, ezeknek elnyomására és az esztergomi hidnak elégetésére 600 lovast és 500 gyalogot küldének; a' berkekből véletlen kirohanó gyalogok két hadi készüléttel terhelt hajóba tüzes koszorúkat 's tekéket hánynak, és ezek meggyulladván, az egész hid a' tovább terjedő tüztől lángba borult. Azután a' gyalogok előbbi helyeikre rejtekeznek, a' lovagok pedig a' hat helység kirablására eloszlott ellenséget, melly már elfogott embereket és marhákat hajtott maga előtt, megtámadván, az egyik csoportot megverék, midőn a' többi magát rendbe szedé, 's a' Magyarok viaskodva és futva készen várakozó gyalogjaikhoz húzták magokat. A' Komáromiak ezen harczból visszatértökben a' megszabadított foglyokon és elvett prédán kívül 500 kardraszúrt török fejet mutogattak.

Elérkezék valahára a' szabadítás napja. Midőn 1683-ki sept. 12-én a' Törökök Bécsnél részint megölettek, részint pedig az olly nagy kérkedéssel kezdett ostromlástól megszalasztattak, János lengyel király, a' bajor, és lotharingi herczegek Pozsonnál általmenvén a' Dunán, egyenest a' Párkány és Esztergom között állított hid elrontására sietének. A' veszedelmet megelőző vezér ide 10 ezer Törököt küld, kiknek négy ezre a' vadony erdőkbe rejtezvén a' magyar csapatokat megelőző Lengyeleket nagy erővel megtámadja és szétkergeti; maga a' király, fijával, alig tudá menekedni a' veszélyből: de a' német sereget vezető Lotharingi Károly segítségre sietvén, a' dühödt ellenséget megszalasztja, és 9-kén táborát Esztergom felé szállítja. A' tegnapi szerencsések után serényebb Törökök mieinkre iszonyú lármával rohannak; de a' keresztényektől erősen visszaveretvén igen megzavartatnak, 's nem sokára szétszóratva futásnak erednek, úgy, hogy 26.000 pogányból csak 3.000 maradt: mert midőn a' hidon által akarnak menni, ez a' nagy teher alatt lerogyván Dunába fulladtak. Ezen időben vétetett 's égettet meg Párkány is. October 22-én kezdődött Esztergom ostromlása; két napi lövöldöztetése által a' budai kapu fala egészen ledült; a'

vízi város pedig másfél óráig tartó küzdés után bevétetvén, 's az igazgató a' vár föladására kényszerítettvén, a' kért egy napi fegyverszünet megtagadása után, az ostromlás nehézségétől rettegő vezérek köz öröme, békezáslót függesztett a' vár-fokra; 's így az olly nagy számú katonaság által annyiszor ostromlott Esztergom három napi vivás után királyának és hajdan itt uralkodó keresztény tulajdonosinak visszaadatott.

Több ízben mérkezett-meg a' Török Esztergom erejével ezután is. Igy 1684-ki juniusban a' budai basa 8.000-ből álló seregével a' német császár által szorongatott Visegrád segítségére sietvén, midőn föltett szándékát nem teljesithetné, Esztergomnak fordult. Hallevill az itt levő császári sereg kormányzója, miután Norkarmin az első megtámadás után megszalasztatott, az erősebb ütközetben megölettetvén, Rabbata és báró Lor elfogattattak. Hirtelen itt terem Rabbata ezrede, 's a' veszélyt szokott vitézséggel föltartoztatja; mig a' sebes vágatva oda siető Thim és Dunewald lovas ezredek az első győzedelmen örvendező ellenséget megszalasztván, Pacz alezredes az ut szorosait elállván, hasonló csapást ejt rajtok, és sok hadi zászlókkal visszatért. Igy az eleintén kétes harczot bizonyos győzelem szakasztá félben. Hasonló próbát tevének a' Törökök 1685-ki julius 31-én. Midőn megtudá a' Szeraszquier, hogy Lotharingi Károly Érsekujvárt vivja, olly tüzzel fogott Esztergom ostromlásához, hogy megvevén szent Tamás hegyét, szent György mezeit földulván, sánczokra fölkapaszkodó emberei a' gyakrabban megújított rohanás által az örök számát igen megfogyasztották, az alsó város megtámadásakor pedig a' falakat erőszakkal meghaladák: de Strasser Ferencz alezredes a' várat védő 500 őrkatonával őket egyik leveré lábaikról. Midőn azonban a' Szeraszquier a' Komáromnál vert hidon által jött keresztény sereg közelgetését megérténé, aug. 10-kén fölkerelkedett, és a' távozókra kiűtött várbeliek—utóseregökből—közel hatszázat megölték. Később midőn Lotharingi Károly Komáromból hajón ide szállított hadi eszközökkel ellátá az Esztergomiakat, észre vevé, hogy a' Törökök a' budai uthoz vezető tágas völgyben táboroznak, és ezeknek bal oldalát, melly a' közel levő dombokig terjedt, mieinktől egyedül a' tó választja-el; aug. 18-kát megelőző éjszakán az egymást ágyúkkal nyugtalanító táborozók között nagy zajgású mozdulatok történnek, 's elsőbb lövésekkel, utóbb kardvivással egymást rontván, végre a' császári seregtől tónak szorított Törökök a' Szeraszquier haszontalan ébresztéseire és biztatásaira mind futásnak erednek, 's tulajdon vallomásuk szerint 12.000 veszett-el közülök e' csatában. Mindenféleiben nagy volt a' zsákmány a' győzők részéről; 50 zászló

25 tábori ágyú, 10.000 sátor, fegyverek, ruhák, hadi eszközök 's élelem nagy sokasága.

Kiüzettetvén Esztergomból a' Török, mieink nem egyedül megfőztetve, hanem csaknem egészen szétdulva nyerék vissza a' várat. Hajdan nagy költséggel épült paloták kalibákhoz hasonlóak; a' lerontott mocskos falak 's berogyott födelek minden részről terjeszték a' pestises büzt; az egykoron egekig nyuló tornyaival büszkélkedett főtemplom nagyobb részint aranyától 's minden fényes köveitől megfosztva siralmas maradványit mutatá az ország 's valás főszékének. De midőn már csak kevés békesség is uralkodhatott a' hazában, valamint az egész országnak úgy a' Törökök által elrontott Esztergomnak helyrehozására is fordítá minden figyelmét I-ső Leopold; ki mindjárt a' Törökök kiüzetése után népesíteni akarván azt Németekkel vegyes Magyarok által, kik a' nyugalomra jutott katonákból itt maradtak, részint pedig máshonnét ide sereglének, kezdé javíttatni a' várost. — 1685-ben az üres esztergomi érsek-ségben ország szerte nagylelkűségéről és adakozásáról híres Széchényi Györgyöt nevezé-ki primásnak; kiben is, noha még őt a' romjaiban sinlódó Esztergom kebelébe nem fogadhatá (mint alább említeni fogjuk), több rendbeli jó téteményei végett, nagy pártolóra talál. (Ezen érsek végintézetében 1695. Leopold császárnak Esztergom és Buda városai helyreállítására 180.000 forintot ajánkozott.)

Ám de midőn a' király 's más nagy lelkűek iparkodása által leginkább népesülne a' szennyéből, ha nem fényre is, emelkedni kezdő Esztergom, hátra volt még nyomorgattatásainak utója, mely által serdülő helyzetéből ismét — mint midőn a' már már gyógyulandó sebnek új ingerlések öregbitik fájdalmait — szétduletott. Rákóczy Ferencz kóborló seregének nyugtalankodásai félbeszakasztván minden javítást, jaj volt a' városban tartozkodó német lakosoknak. Valahányszor a' Magyarok közelgetésének csak híre halatszott, mindannyiszor a' menedékkal kínálkozó várhoz folyamodni 's védelmeztetésökről kellett aggódniok; mert most véletlen megtámadásaikkal sanyargatták, majd alighogy hátra vonultak, a' szőlők és földek mivelésétől futtatták-meg a' lakosokat, majd pedig egész a' házakig nyomulván ezeket tüzzel emészték-meg. Leginkább pedig 1706-ki július elején Rákóczy, Bercsényi 's pártosaik számos katonával keríték-meg a' várat és várost; több helyen sánczokat hanyatván ágyúkkal és mozsarakkal ostromolták; — később a' vízi várost bevevén, a' várat aláásott lyukakba töltött puskaporral akarák fölvetetni; szóval a' segéd remény nélkül szükölködő kétségbe esett őrsereget annyira szorongaták, hogy seuf. 8-kán Kuklender,

a' várnak parancsnoka, kénytelenítettett földadni a' várat, melyet a' Rákóczyak, miután a' császári sereget szabadon elbocsájtának, elfoglaltak, 's az ide rendelt őrsereget Bonafoux francia kormányzónak adák által. De igen rövid volt a' Rákóczyak uralkodása; mert, nehogy a' várat kijavíthassák — 8 nap múlva Stahremberg Guido, és Pálffy János néhány ezernyi seregével Esztergomba sietett; utjokban az erősen védett 's őket hátráltató nyergesujfalusi várat megaláztatván, másnap azonnal déli részről megtámadák Esztergomot, 's négy napig szüntelen tartó ostrom után ismét visszanyerék; és míg Kuklender az elköltözött kormányzó megjött, Bruckenthalra bízták.

Két esztendő múlva Kuklender visszatérvén, a' várat ismét kormánya alá vette, 's nem egyedül ennek, hanem a' hét esztendő lefolytáig szünteleni nyugtalanításokkal sanyargatott városiaknak is igen sok jót tett. Több volt mindazáltal a' düledékeiből csak alig lakhatóvá tehető ház száma, mintsem hogy még ennek idejében Esztergom gyarapodhatott volna. Egyedül azonegyben vala e' maroknyi nép szerencsés, hogy az ezen időtájban uralkodott pestis a' nélkül is csekély számát nem csonkítja meg. Ámde más sanyargatá a' szegény városiakat, t. i. hogy nem ismerék határát birtokaiknak; szabadságaikról, mellyek elveszett irományaikban foglaltattak, mit sem tudtak. Ez alatt mindig fogytak, egyre szűkebb korlátok közé szorítottak telkeik, 's lassanként enyészni kezdettek minden szabadalmaik. Egyedül hírből tudták, hogy Esztergom királyi város volt, és polgárai hajdan igen messze terjedő szabadalmakkal éltek. Nehogy tehát mindezekből, szokásból is, kimaradjanak, az ekkor uralkodó I-ső József, elejébe nyújtott esedező levelökre, 1708-iki febr. 18-kán adott nyilvános oklevelében Esztergomot királyi városok közé számítá, és pótlólag minden eddigi királyoktól kapott szabadalmaiban megerősíté. De mellyek voltak ezek, nem tudhaták, kivevén azokat, mellyek más királyi városokéival megegyeznek. \*)

*(Végzet következik.)*

## É L E T - T Ö R T É N E T.

Fetz-Ali-Knurr.

Fetz-Ali-Knurr születésétől fogva siket, néma, vak, sánta, érzéketlen 's pupos hátú vala. Szegény is volt egyszersmind 's pór eredetű. Meg kell vallani, hogy ő nála mostohábbban egy ember se lehetett a'

\*) A' töredékek közt még is találkoznak 1276. és 1282 ről a' tizedek iránt, 4-ik Lászlótól és 1326-ról Károly királytól a' városnak adott Kovácsi pusztá iránt, 's Hunyadi Mátyástól az oklevelek megerősítésének nem megvetendő emlékei.

természettől felruházva. Atyai bátyja Rack-Patack könyörületességéből magához vette, 's legidősb leánya igen nagy türelemmel és szorgalommal ápolgatója őt. Mindenki könyörült a' nyomorulton, senki se csufolta őt; mert az igazi Törökök felette nagy bűnnek tartják az olyanból csufot üzni, kit az ég mostohán alkotott; sőt ellenben hiszik, hogy, ki olyat pártol, az által bizonyosan elnyeri a' paradicsomot. Ezen hiedelem különösen Fetz-Alinak születési városában közönséges vala, és midőn egy kevéssé megnőtt volna (t. i. természetéhez irányozva), a' nép azt vélte, hogy ő talán még San ir, vagy is valami választott ember lehet; mert senkivel se szóllott, senkire se hallgatott, senki közeledését nem érezte, 's még azon felül igen nyájas, csendes, szemérmes, és bal sorsa iránt türelmes megelegedéssel viseltetett.

Már is úgy tisztelé őt mindenki, mint a' proféta választottját. Egy dervis (török szerzetes), ki felmagasztalásának egyik legfőbb indítója volt, egész vagyonát rá hagyta, melly különféle ócska házi gunyák-ból, 's egy tele fazék Zermahbudsból (mintegy 4 frankot érő török pénz) állott.

Nem sokára egy igen híres bagdadi orvos Fetz-Alinak csámpás csontjait egyenesre huzta, 's azoknak hiányait fából pótolta, mellynek segítségével könnyeden mászkálhatott. Többféle gyógyszerek használása által valamennyire érzést is öntött beléje. Ezt a' nép csudák csudájának kiáltá-ki, 's még is erősen hitte, hogy mind ezeket tulajdon ereje által eszközlé. Külön házat építettek tehát számára 's azt a' közönség költségén felékesíték, az abba helyezett szegény embert ruha 's élelem félékkel tarták, és ha nem úgy is mint kalifájokat, de legalább mint annak elsőbb vezérét nagyra becsülték. A' lassanként észére térő Fetz-Ali valóban azt vélte, hogy az emberek, kik őt minden haszon-lesés nélkül így ápolgatják, valóságos angyalok.

Boldogsága öregbedésére véletlenül szemei is megnyílnak. Nyolcz nap mulva megtért hallása, és 14 nap után néhány szót is tudott ejteni. Az egész város tele volt e' hallatlan csudával, 's minden ember látni ohajtotta őt, kin Allah olly felette nagy csudát tőn. De fájdalom! a' melly szempillanattal távozott szerencsétlensége, ugyan azzal tűnt-el szerencséje is.

Szemeinek első látása egy bősziült családi villongás volt. Két testvér veszekedett a' rájuk hagyott örökség felosztásán, 's az ő jelenlétében egymás ellen világos erőszakoskodásra fakadtak. Kevés szavakkal törekedett kimagyarázni e' történet feletti álmélkodását 's fájdalmát. De mennél többet hallott, mennél többet szóllhatott, annyival inkább vádolta az egyiknek alacsonyágát, a' másiknak makacsságát, 's mind kettejeket összevevén, azoknak nyomorultságukat. Eleintén nagy figyelemmel tekintették őt, lassan lassan fejüket csóválták, míg végre annyira megutálták, mennyire őt ez előtt tisztelték és szerették vala. Egy derült téli éjszakán, midőn éppen első álmában szunnyadoznék, a' nép tüzet vetett házára, 's ő a' lángoknak legkegyetlenebb prédája lett.

Gulistan-ban olvashatni, hogy maig is egy kis fekete kő fekszik ugyan azon helyen, hol hajdan Fetz-Ali-Knurr háza állott, 's a' kövön ezen felírás olvasható: „Hogy boldogul élhessünk, vaknak, siketnek, 's némának kell lenni.“ —

## K Ü L Ö N F É L E.

Nagy lelkűség és háladatosság. Az 1810-ki francia háborgások alkalmával valamely francia nemzeti őrségbeli katonától üzőbe vett angol ügynök (agens) Leesben (Hannoverában) Wagener vendégfogadósnál keresett menedéket addig, míg valamely angol hajó, melynek eljövetelére bizonyosan számolt, őt angol országba visszavihetné, 's ezen szolgálatjáért 1000 font sterlinget ígért a' korcsmárosnak. A' nemes lelkű fogadás, noha ezen tette által saját fejét szerencsétlété, hallgatott az ügynök kérésére 's őt házában rejtve tartá. A' szabadtó hajó megérkezett, 's az ügynök szerencsésen elér hazájába, miután hijába törekvék a' nemeslelkű fogadóst reá bírni, hogy az alku szerinti jutalmat elfogadja; minden, mit az ügynök vele véghez vihetett, abban állt, hogy valóságos nevét, születése napját és helyét megnevezze. Mind ketten elváltak, 's évek multak, midőn most nem régi-ben törvény elébe idéztetik a' fogadás, 's ott jelentetik neki, hogy egy nem régi-ben meghalt nyugotindiai ügynök neki 60.000 font sterlinget (600.000 ezüst ft.) hagyott végintézetében. Az ügynök ugyan az volt, kinek Wagener 25 évvel ezelőtt életét menté-meg.

Amerikai kalapok. Nem régi-ben New-Yorkban levén — így ír egy utazó — heves orkántól támadtatám-meg, és számosan közülünk elveszték kalapjukat. De meg nem foghatám, honnét jön az a' sok papiros, ruha, levél, toll 's a' t. mellyeket a' levegőben ide oda repkedni láték. Említém ezt némelly barátimnak is, 's következő felvilágosítást kaptam. „Nincs egy nemzet is a' földkerekségén, melly a' kalapot olly sokféleképen használná, mint egy amerikai Yankee. A' kalap neki nemcsak fejtakaróul szolgál, hanem egyszersmind íróasztal, éléskamara, 's ruhazseb gyanánt is. A' kereskedő mindennemű mustrajit, az orvos gyógyszereit viseli benne; a' házi atya piacon vett zöldségét teszi 's az utazó ruháját rakja bele. Mind ezen emberek felette elégedetlenek a' kalapoknak nem rég elkezdett új szabásával, melly az előbbinél sokkal kisebb, minthogy most bele legfeljebb is egy tized cigarrót tehetni. Ha a' divat későbbben ne talán még kisebbre szabná ezen kalapokat, ki tudja, minő káros lázadást szülhet még ezen divat iga. —

Királyi vakbuzgóság. Madagaskarban bizonyos napokban, mellyek az uralkodó királyra nézve szerencsétleneknek tartatnak, minden szoptató anya, ki a' királyt ne talán előtalálja, legott kénytelen gyermekét megfojtani.

Tilalom. Londonban egy 19 éves leány a' törvényszék által megintetett vétségéért, melly abban állt: hogy atyja sirjánál hangosan sirt, mi a' phlegmaticus szomszédok békét zavarta!!

Játékszíni anekdota. A' budai magyar színházba játék alkalmával egy közrendű falusi magyar ember is bement; még pedig az első helyre váltott magának billettet. Szembetűnt némellyeknek a' parterre noble helyen az illy szokatlan vendég, különösen pedig maga viselete. — Egész elragadással, száj-tátott arcczal bámulta ő a' játék folyását; a' zajosabb jelenésekre pedig fel-fel sohajtott: „én Istenem, be csudálatos! valljon hogy lehet már a'?" — Egy a' hallgatók közül kérde tőle, látott-e már illyen játékot. — „Nem uram — felele — illyet még

nem; pedig sok mindenfélét láttam már: mert én T. helységnek bírāja vagyok, és gyakran megfordulok a' városban. Nálunk is a' helységben megfordulnak olykor komédiások, 's a' gyertyánál a' falon mutatják mesterségüket: de ilyen forma figurákban nem mutatkoztak még. — „No's? tetszik-e ez kendnek földi? — „kérdék tőle. — „Hát! — nagyon helyes ez uram — mond a' földi — és az benne a' legszebb, hogy mind magyarul mondja; — legalább megérti az ember!“

Megyery Károly.

## J E L E S M O N D Á S.

### Lélek vágya.

A' lélek szomszárja olthatatlan ég!  
'S gyümölcse kívánsága tárgyának,  
Mint fáé, melly a' földben ver gyököt,  
De vég-sudarával a' felhőkbe vesz;  
Nem érik itt, fenn csillagok között  
Elérhetetlen ágon csügg alá  
Az üdvözület asztalára.

Vörösmarty.

Nemes érzelmű. Nem — szolgálai dicséret emelheti halandó embertársinkat magosb lépcsőre —; mert a' lelki rab csak úgy szől, mint haszna vagy félelme sugja; 's valóban a' nemesb és büszkébb érzésű — mert semmit se gyűlöli erősebben rossz társaságnál — olyakkal, kiknek minden érdemök 's becsök nem egyéb születésnél, titulussnál, kincsnel, egy helyen állni nem kíván; 's ha azok dicsértetnek, ő inkább egészen ismeretlenül 's taps nélkül ohajtja hazafiúi kötelességeit gyakorolni 's folytatni: mert a' szolgaszájából jövő dicséret előtte csak bántalom, — — kinek némelly ajakról rágalom 's gyalázás jobb ízűn esik, mint minden magasztalás 's felhőkig emelés eshetnék.

G. Széchenyi István.

Aphorismák Erdélyből. A' házasság kellemetlen tars-ének, ha a' hangok nem egyeznek, 's ha, mielőtt kezdetét venné, a' szeretetnek tisztaharmonijára nem élesztetik, mellyre ama nagy Alkotó a' szíveket egyezteté.

A' lélekismerettel úgy van, mint a' gyomorral. Mihelyt jelenlétét érzed, már nem vagy többé egészséges.

iffj. Thoroczkay László.

### B e t ű r e j t v é n y.

1) V-vel izes hálnak neve,  
L-el egy szép kedves neve  
Kinek égi báj arczája,  
'S csók-özönt oszt kerek szája.  
—l—s Turáról.

2) T-vel szobád' melegíti,  
Sz-el kedvünk' felderíti,  
F-el hevünk hűvesíti  
Ha hűs árnyékját teríti.  
Készthelyről S. F.

Előbbi rejtvény: Honművész.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.